

Sygn. akt II C 253/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział II Cywilny w następującym składzie:

Przewodnicząca : SSR A. M.

Protokolant : staż. W. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2018 roku w Łodzi na rozprawie sprawy

z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko M. M. (1)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej M. M. (1) na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.:

a) kwotę 9.000,00 zł (dziewięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie

od dnia 18 lutego 2016 roku do dnia zapłaty;

b) kwotę 3.338,58 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści osiem złotych pięćdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi:

a) na rzecz powódki kwotę 28,42 zł (dwadzieścia osiem złotych czterdzieści dwa grosze) tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego uiszczonej w dniu 17 października 2017 roku, zaksięgowanej pod pozycją (...)/ (...);

b) na rzecz pozwanej kwotę 500,00 zł (pięćset złotych) tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego uiszczonej w dniu 18 października 2017 roku, zaksięgowanej pod pozycją (...)/ (...).

Sygn. akt II C 253/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 18 lutego 2016 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej M. M. (1) kwoty 9.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Powódka wnosila o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, na uzasadnienie swego stanowiska wskazała, iż w dniu 14 maja 2014 roku wspólnik (...) Sp. z o.o. w Ł. -B. M. pobrał z kasy spółki kwotę 27.000 zł, którą zobowiązał się zwrócić do końca 2014 roku, co zostało odnotowane w raporcie kasowym (...) 1. W dniu 7 września 2014 roku B. M. zmarł nie rozliczając się z powyższej kwoty. Aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 25 września 2014 roku spadek po B. M. nabyła M. M. (1), M. M. (2) i pozwana A. N.. Prawomocnym postanowieniem z dnia 9 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi dokonał działu spadku po zmarłym B. M.. M. M. (2) wpłacił na rzecz spółki kwotę 9.000,00 zł. Wezwanie do zapłaty kwoty 9.000 zł skierowane do pozwanej pozostało bez odpowiedzi (pозew k. 3-6).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 15 marca 2016 roku wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt II Nc 226/16 nakazano pozwanej M. M. (1) aby zapłaciła na rzecz

strony powodowej kwotę 9.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2.267,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (nakaz zapłaty k.30).

W dniu 4 kwietnia 2016 roku M. M. (1) złożyła sprzeciw od wydanego w dniu 15 marca 2016 roku nakazu zapłaty, zaskarżając powyższy nakaz zapłaty w całości oraz podnosząc zarzut nieistnienia roszczenia. Pozwana tym samym wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodowej spółki na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. Na uzasadnienie swego stanowiska pozwana wskazała, iż B. M. nie pobrał kwoty 27.000,00 zł (sprzeciw k. 33-36).

W odpowiedzi na sprzeciw z dnia 6 maja 2016 roku L. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. podtrzymała żądanie pozwu w całości (pismo procesowe z dnia 6 maja 2016 roku k. 40 - 43).

W piśmie procesowym z dnia 16 lutego 2018 roku pełnomocnik strony powodowej wskazał podstawę materialnoprawną roszczenia, poprzez wskazania, iż niniejsze powództwo znajduje swoje oparcie zarówno w przepisie art. 124 §1 pkt 1 kp jak i w oparciu o przepisy odpowiedzialności odszkodowawczej oraz w przepisach dotyczących nienależnego świadczenia (pismo z dnia 16 lutego 2018 roku k. 346).

Do końca postępowania strony pozostały przy swoich stanowiskach (okoliczność bezsporna).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. M. w maju 2014 roku był współnikiem i członkiem zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.. Członkiem zarządu był również A. B. (okoliczność bezsporna).

W dniu 14 maja 2014 roku B. M. pobrał z kasy L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., za dowodem kasowym (...) 1 z dnia 14 maja 2014 roku kwotę 27.000 zł (zeznania świadka E. O. k. 65 – 67, zeznania świadka A. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:11:12 – 00:49:52, k. 303 – 305, zeznania świadka E. P. (1) - elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:51:13 – 01:28:06 k. 305-307, raport kasowy z dnia 14 maja 2014 roku k. 44, dokument (...) 1 z dnia 14 maja 2014 roku k. 46).

Powyższą kwotę wypłaciła B. M. jednorazowo w gotówce E. O., która zajmowała się prowadzeniem kasy. B. M. przed pobraniem pieniędzy poinformował o tym prezesa A. B.. B. M. poinformował A. B. i E. O., że zwróci pobraną kwotę do końca 2014 roku. Po dokonanej wypłacie E. O. przekazała A. B. informację o tym fakcie, który potwierdził swoje ustne ustalenia z B. M. w tym zakresie (zeznania świadka E. O. k. 65 – 67).

Na okoliczność wypłacenia B. M. kwoty 27.000,00 zł został wystawiony dokument (...) 1 z dnia 14 maja 2014 roku, zostało również to uwidocznione w raporcie kasowym. B. M. potwierdził fakt pobrania powyższej kwoty podpisem, złożonym w obecności E. O. (zeznania świadka E. O. k. 65 – 67, raport kasowy z dnia 14 maja 2014 roku k. 44, dokument (...) 1 z dnia 14 maja 2014 roku k. 46, opinia biegłego z zakresu kryminalistycznych badań pisma i dokumentów k. 162- 167).

B. M. nie zawarł umowy pisemnej z (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. na okoliczność pobrania kwoty 27.000,00 zł (okoliczność bezsporna, a nadto zeznania świadka E. P. (2) k. 65 – 67).

W powodowej spółce nigdy wcześniej nie było sytuacji kiedy to współnik, członek zarządu pobrał pieniądze z kasy spółki. W związku z powyższym na okoliczność zdarzenia z dnia 14 maja 2014 roku w dokumentach księgowych spółki zostało stworzone konto współnika B. M., na którym widniała pobrana kwota 27.000,00 zł (zeznania świadka A. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:11:12 – 00:49:52, k. 303 – 305).

W dniu 22 maja 2014 roku B. M. przeszedł planowany zabieg operacyjny, przeprowadzony w ramach powszechnego ubezpieczenia. Z kolei w sierpniu 2014 roku kontynuował leczenie w ramach prywatnej służby zdrowia w B., gdzie

również przebył zabieg operacyjny (zeznania świadka A. N. k. 68 – 69, zeznania pozwanej – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 16 marca 2018 roku czas elektroniczny 00:12:06 – 00:24:03 k. 353 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k. 63 – 65).

W dniu 7 września 2014 roku B. M. zmarł (okoliczność bezsporna).

Aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 25 września 2014 roku zarejestrowanym w Rep. A nr 5232/14, prowadzonym przez Kancelarię notarialną Z. L., poświadczono, że spadek po B. M. nabyli: żona M. M. (1) oraz dzieci: M. M. (2) A. N. po 1/3 części spadku każde z nich (wypis aktu poświadczenia dziedziczenia za numerem Rep. A nr 52232/14 k. 13-14).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 9 lipca 2015 Sad Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w sprawie II Ns 984/15 dokonał działu spadku po zmarłym B. M. (odpis postanowienia z dnia 9 lipca 2015 roku k. 21-22).

B. M. nie zwrócił pobranej kwoty 27.000,00 zł (zeznania świadka E. O. k. 65 – 67, zeznania świadka A. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:11:12 – 00:49:52, k. 303 – 305, zeznania świadka E. P. (1) - elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:51:13 – 01:28:06 k. 305-307).

Za rok 2014 nie było wypłacanej na rzecz wspólników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. dywidendy (zeznania świadka A. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:11:12 – 00:49:52, k. 303 – 305, zeznania świadka E. P. (1) - elektroniczny protokół rozprawy z dnia 1 czerwca 2017 roku czas elektroniczny 00:51:13 – 01:28:06 k. 305-307).

Pozwana o pobranej przez B. M. kwocie pieniędzy powzięła informację kilka dni po uroczystościach pogrzebowych (zeznania pozwanej – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 16 marca 2018 roku czas elektroniczny 00:12:06 – 00:24:03 k. 353 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k. 63 – 65).

Pismem z dnia 3 października 2014 roku powodowa spółka poinformowała pozwaną M. M. (1) o pobraniu przez B. M. kwoty 27.000 zł z kasy spółki i zwróciła się z żądaniem wpłacenia na swoją rzecz tej kwoty w terminie do dnia 3 listopada 2014 roku (pismo z dnia 3 października 2014 roku k. 15).

Pismem z dnia 22 czerwca 2015 roku powodowa spółka wezwała pozwaną A. N. do solidarnej zapłaty kwoty 18.000 zł ze wskazaniem tytułu żądania w terminie do dnia 30 czerwca 2015 roku (wezwanie do zapłaty k. 16, potwierdzenie nadania k. 18).

Pismem z dnia 14 września 2015 roku powodowa spółka ponownie wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 9.000 zł ze wskazaniem tytułu żądania w terminie do dnia 25 września 2015 roku (wezwanie do zapłaty k. 23).

Pozwana M. M. (1) pomimo kierowanych do niej wezwań do zapłaty nie wpłaciła na rzecz powodowej spółki żądanej kwoty 9.000,00 zł (okoliczność bezsporna).

M. M. (2), syn pozwanej i zmarłego B. M., który w 2014 roku był pracownikiem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. zwrócił na rzecz powodowej spółki kwotę 9.000 zł (zeznania świadka A. N. k. 68 – 69, zeznania pozwanej – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 16 marca 2018 roku czas elektroniczny 00:12:06 – 00:24:03 k. 353 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k. 63 – 65).

Prawomocnym orzeczeniem wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 27 lutego 2017 roku, w sprawie o sygnaturze akt I C 190/16, Sąd zasądził od A. N. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. kwotę 9.000,00 zł. Powyższe orzeczenie nie było kwestionowane przez A. N. (okoliczność bezsporna).

Sąd poczynił ustalenia faktyczne na podstawie przywołanych dowodów, w tym na podstawie opinii biegłego grafologa, która nie była kwestionowana przez strony w toku przedmiotowego postępowania.

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zważył co następuje:

W realiach rozstrzyganej sprawy strona powodowa - (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. dochodziła od pozwanej M. M. (1) kwoty 9.000,00 zł, z tytułu spłaty długu po zmarłym wspólniku B. M., który przed śmiercią, w dniu 14 maja 2014 roku pobrał z kasy powodowej spółki kwotę 27.000,00 zł, z obowiązkiem zwrotu do dnia 31 grudnia 2014 roku i której to nie zwrócił.

Stanowisko pozwanej koncentrowało się na zarzucie nieudowodnienia przez stronę powodową okoliczności jakoby zmarły B. M. fizycznie pobrał wskazaną kwotę. Na uzasadnienie swojego stanowiska strona pozwana wskazywała, iż pobrana przez B. M. kwota 27.000,00 zł nie została wpłacona na wspólny rachunek bankowy, nie było również potrzeby pobierania przez B. M. takiej kwoty pieniędzy z uwagi na dobrą sytuację majątkową małżonków M..

Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w ocenie Sądu orzekającego w przedmiotowej sprawie, stanowisko strony pozwanej nie może się ostać. Z zeznań świadków: E. O., E. P. (2) i A. P. wynika, iż zmarły B. M. pobrał w dniu 14 maja 2014 roku z kasy powodowej spółki kwotę 27.000,00 zł, którą zobowiązał się zwrócić do końca 2014 roku, do czego jednak nie doszło. W szczególności z zeznań świadka E. O., księgowej, która osobiście wypłacała w gotówce B. M. kwotę 27.000,00 zł, jednoznacznie wynika, że kwota wskazana na dowodzie kasowym (...) z dnia 14 maja 2014 roku została zmarłemu B. M. faktycznie przekazana. Okoliczność tę potwierdza podpis B. M. widniejący na przywołanym dokumencie kasowym, co do którego autentyczności nie ma wątpliwości, wobec złożonej do akt sprawy opinii biegłego grafologa. Okoliczność pobrania przez B. M. tejże kwoty potwierdza również raport kasowy z dnia 14 maja 2014 roku. Tym samym Sąd nie znalazł podstaw do uznania że do wydania pieniędzy w kwocie 27.000,00 zł pomimo złożenia podpisu przez B. M. faktycznie nie doszło. W szczególności taką podstawą nie mogą być twierdzenia pozwanej M. M. (1), która nie miała wiedzy o tym fakcie, nie odnalazła również przywołanej kwoty na posiadanych przez B. M. rachunkach bankowych, czy też okoliczność dobrej sytuacji finansowej B. M.. W pierwszej kolejności wskazać należy, że B. M. pobrał kwotę 27.000,00 zł w gotówce, a zatem nie została ona przelana na posiadany przez zmarłego rachunek bankowy. Nadto nie uszła uwadze Sądu, iż B. M. korzystał z odpłatnej służby zdrowia, w tym z zabiegu operacyjnego w ośrodkach pomocy medycznej w B.. Ostatecznie wskazać należy, iż sam brak wiedzy pozwanej M. M. (1) o pobranych przez jej zmarłego męża środkach finansowych, nie świadczy o tym, iż B. M. nie pobrał rzeczony kwoty 27.000,00 zł, wręcz przeciwnie, jak już wskazano na początku rozważań, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, iż kwota 27.000,00 zł została przez B. M. pobrana w dniu 14 maja 2014 roku z kasy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł..

W ocenie Sądu orzekającego w przedmiotowej sprawie, podstawa materialnoprawna niniejszego powództwa może być rozpatrywana na dwóch płaszczyznach. W tym miejscu przywołać należy pismo procesowe pełnomocnika powódki z dnia 16 lutego 2018 roku, w którym strona powodowa wskazała podstawę materialnoprawną roszczenia, poprzez wskazanie, iż niniejsze powództwo znajduje swoje oparcie zarówno w przepisie art. 124 §1 pkt 1 kp jak i w oparciu o przepisy odpowiedzialności odszkodowawczej oraz w przepisach dotyczących nienależnego świadczenia.

W tym miejscu wskazać należy, iż wskazana w pozwie podstawa prawna powództwa nie wiąże Sądu, jednakże zgodnie z judykatem Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., (sygnatura akt sprawy I CKN 252/98, OSNC rok 1999, nr 9, poz. 152), podanie podstawy prawnej powództwa, jakkolwiek niewymagane, jednak pośrednio konkretyzuje okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu, a tym samym determinuje strategię procesową strony pozwanej. Jednakże Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie podziela stanowisko wyrażone w (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2007 r., V CSK 25/07, OSNC-ZD rok 2008 nr B, poz. 32), że zakres rozpoznania sprawy wyznacza zgłoszone żądanie i przytoczone okoliczności faktyczne, a rzeczą sądu jest dokonanie kwalifikacji prawnej w oparciu o możliwe do zastosowania podstawy.

W przedmiotowej sprawie Sąd podziela stanowisko, tak strony powodowej jak i pozwanej, co do istnienia materialnoprawnej podstawy powództwa w oparciu o treści art. 124 §1 kp. Z powołanego przepisu wynika bowiem, że pracownikowi może być powierzone mienie w postaci pieniędzy, papierów wartościowych

kosztowności, narzędzi i instrumentów lub podobnych przedmiotów a także środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia.

Pierwszym warunkiem ponoszenia przez pracownika odpowiedzialności na zasadach określonych w art. 124 kp jest prawidłowe powierzenie mienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1981 r., sygn. akt IV PR 350/81, OSNC 1982, Nr 4, poz. 65). Z prawidłowym powierzeniem mienia mamy do czynienia tylko wtedy, gdy oddanie go pracownikowi nastąpi w okolicznościach umożliwiających mu – w tej dacie – jego zwrot albo wyliczenie się z niego. Następuje to przez właściwe udokumentowanie przekazania mienia (M. Barzycka-Banaszczyk, Kodeks pracy. Komentarz, Warszawa 2008, s. 269). Pracownik, któremu powierzono mienie w sposób prawidłowy, ponosi odpowiedzialność materialną na podstawie art. 124 kp, choćby nawet nie podpisał deklaracji o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie. Podpisanie przez pracownika deklaracji o przyjęciu odpowiedzialności za wyliczenie się z mienia nie ma znaczenia konstytutywnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.10.1985 r., IV PR 221/85, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.12.1981 r., IV PR 350/81, OSNC 1982, Nr 4, poz. 65). Potwierdzenie przez pracownika jego podpisem na jakimkolwiek dokumencie otrzymania mienia stanowi dowód, iż mienie w ilości wskazanej w tym dokumencie zostało temu pracownikowi powierzone, przy czym forma potwierdzenia jest obojętna. Potwierdzenie takie może nastąpić na dokumencie, jakim przedsiębiorstwo z reguły posługuje się w praktyce jak również w każdy inny sposób, świadczący o tym, że pracownik potwierdza odbiór mienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.9.1985 r., IV PR 200/85, OSNC 1986, Nr 5, poz. 84).

Transponując powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że B. M. w dacie 4 maja 2014 roku był członkiem zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. – pracownikiem tejże spółki. W związku z tym miał on prawo pobrać zaliczkę jako pracownik z obowiązkiem późniejszego rozliczenia. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż doszło do wypłaty w gotówce kwoty 27.000,00 zł na rzecz B. M., co ten potwierdził podpisaniem dokumentu kasowego (...) z dnia 14 maja 2014. Tym samym mienie zostało w sposób prawidłowy powierzone, w okolicznościach umożliwiających B. M. jego terminowy zwrot, co jednak nie nastąpiło. B. M. zmarł i nie rozliczył się z pobranej kwoty, tym samym jego dług wobec powodowej spółki wszedł w skład schedy spadkowej po nim.

W dalszej kolejności Sąd doszedł do przekonania, że niniejsze powództwo znajduje również oparcie w przepisach o nienależnym świadczeniu.

B. M. jak już wskazano, na dzień 14 maja 2014 roku był wiceprezesem powodowej spółki, członkiem zarządu. Przed pobraniem z kasy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., kwoty 27.000,00 zł poczynił w tym zakresie ustne ustalenia z drugim członkiem zarządu A. B.. Tym samym w ocenie Sądu pobranie przez B. M. z kasy powodowej spółki kwoty 27.000,00 zł może być rozpatrywane w kategorii umowy pożyczki zawartej przez B. M. z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł..

Zgodnie z art. 720§1 kc, w brzmieniu obowiązującym na datę 14 maja 2014 roku, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku,

a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

§ 2 Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

W rzeczonej sprawie nie została złożona do akt sprawy umowa pożyczki, z tych też względów, Sąd na terminie rozprawy w dniu 1 czerwca 2017 roku odebrał od pełnomocników stron oświadczenie o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie w toku postępowania dowodu z zeznań świadków oraz dowodu z przesłuchania stron, zgodnie z dyspozycją art. 74§2 kc.

Z kolei zgodnie z art. 15 § 1 ksh zawarcie przez spółkę kapitałową umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz

którejkolwiek z tych osób, wymaga zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Natomiast art. 17 § 1 ksh wskazuje, że jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały wspólników albo walnego zgromadzenia bądź rady nadzorczej, czynność prawna dokonana bez wymaganej uchwały jest nieważna.

Zgoda może być wyrażona przed złożeniem oświadczenia przez spółkę albo po jego złożeniu, nie później jednak niż w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia oświadczenia przez spółkę. Potwierdzenie wyrażone po złożeniu oświadczenia ma moc wsteczną od chwili dokonania czynności prawnej (art. 17§2 ksh).

Strona powoda bez wątpienia jest spółką kapitałową, zaś B. M. był członkiem zarządu, zatem do zawarcia między powodową spółką a B. M. umowy pożyczki wymagana była zgoda zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia. W realiach rozstrzyganej sprawy nie wykazano, iż takowa zgoda została udzielona, co czyni przedmiotową umowę, na podstawie której doszło do wypłacenia B. M. z powodowej spółki kwoty 27.000,00 zł, nieważną. W tej sytuacji aktualizują się przepisy o nienależnym świadczeniu.

Zgodnie z art.410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Stosownie do treści art.410 § 1 k.c., przepisy artykułów 405-409 k.c. dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego.

Najważniejszym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia jest nienależne świadczenie. Występuje ono w tych sytuacjach, gdy uzyskanie korzyści następuje w wyniku zachowania samego zubożonego mającego charakter świadczenia. Wyróżnienie przez ustawodawcę świadczenia nienależnego z ogólnych wypadków bezpodstawnego wzbogacenia jest zasadne, gdyż przypadki te wykazują istotne odrębności zarówno, gdy chodzi o przesłanki powstania roszczenia zwrotnego, jak i rozkład ciężaru dowodu.

Jeśli do wzbogacenia doszło na skutek świadczenia, analiza danego przypadku nastąpić musi w oparciu o przesłanki nienależnego świadczenia, a ogólna hipoteza art. 405 k.c. nie wystarcza do przyjęcia, że nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie. Najważniejszą konsekwencją takiego ujęcia instytucji nienależnego świadczenia jest to, że gdy doszło do świadczenia, a nie są spełnione przesłanki żadnej kondykcji z art.410 § 2 k.c., nie powstaje w ogóle roszczenie zwrotne i nie można się odwołać do ogólnej normy art.405 k.c., zgodnie z którą kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości (tak między innymi Sąd Najwyższy - Izba Cywilna w wyroku z dnia 11 czerwca 2003 roku, V CKN 337/01, Sąd Apelacyjny w Poznaniu z w wyroku z dnia 29 września 2009 roku, I ACa 686/10, P. K. „Bezpodstawne wzbogacenie” 2007 rok).

Pojęcie świadczenia na tle art. 410 k.c., co do zasady odpowiada ogólnemu pojęciu świadczenia w polskim prawie cywilnym, jako zachowaniu dłużnika zmierzającemu do wykonania zobowiązania. Jednakże, zważyć należy, iż analizowany przepis reguluje świadczenie nienależne, a zatem ex definitione odnosi się do takich sytuacji, w których doszło do jakiegoś zaburzenia w normalnym procesie wykonywania zobowiązania. W piśmiennictwie wskazuje się, iż przez świadczenie na gruncie art. 410 k.c. należy zatem rozumieć każde celowe i świadome przysporzenie na rzecz majątku jakiejś osoby, które z punktu widzenia odbiorcy świadczenia można przyporządkować jakiemuś zobowiązaniu, choćby nieważnemu lub w ogóle jeszcze nieistniejącemu. Świadczenie nienależne może przybrać zarówno postać czynności prawnej, w tym nawet nieważnej, jak również mieć charakter czynności czysto faktycznej (tak również P. K. „Bezpodstawne wzbogacenie” 2007 rok). Jak wskazano, nienależne świadczenie stanowi postać bezpodstawnego wzbogacenia, w konsekwencji ogólne przesłanki

z art. 405 k.c. muszą być spełnione także w wypadku bezpodstawnego wzbogacenia. Jednakże, na gruncie nienależnego świadczenia przesłanka bezpodstawnego wzbogacenia musi być rozumiana w sposób szczególny. Jeśli doszło do świadczenia, które w świetle jednej z kondykcji podlega zwrotowi, bez względu na to, co stanowiło jego przedmiot, zachodzi domniemanie, iż ten kto świadczenie otrzymał jest wzbogacony (tak również P. K. „Bezpodstawne wzbogacenie” 2007 rok).

W przypadku, gdy wzbogacenie wynikło z szeroko rozumianego świadczenia może wejść w grę roszczenie zwane kondykcją (*condictio*). Polski ustawodawca wyróżnił cztery kondykcje: *condictio indebiti* (ten, kto spełnił świadczenie nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył), *condictio causa finita* (podstawa świadczenia istniała w chwili spełnienia świadczenia, ale odpadła), *condictio causa data causa non secuta*/*condictio ob rem* (świadczenie zostało spełnione, ale zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty), *condictio sine causa* (czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia). Wyczerpują one wszystkie wypadki nienależnego świadczenia. Między hipotezami poszczególnych kondykcji zachodzi stosunek wyłączenia. W konsekwencji, każdy stan faktyczny odpowiadać może tylko jednej kondykcji. Stronami stosunku restytucyjnego wynikłego z nienależnego świadczenia są: z jednej strony spełniający świadczenie (*solvens*), a z drugiej odbiorca świadczenia (*accipiens*).

Z kolei przepis art. 411 pkt 1 k.c. stanowi, że nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Cytowany przepis ma zastosowanie, gdy spełniający świadczenie wie, że świadczenie się w ogóle nie należy z jego strony, że może go nie wykonać bez jakichkolwiek konsekwencji, jednak spełnia je całkowicie dobrowolnie, z własnej inicjatywy, czy za kogoś (tak wyr. SA w Lublinie z 7.11.2013 r., I ACA 477/13, L.). Błąd świadczącego, co do istnienia podstawy do świadczenia może sprowadzać się bądź do mylnej oceny okoliczności faktycznych wpływających na byt zobowiązania, bądź do mylnej interpretacji przepisów prawa (podobnie także SN w wyr. z 18.7.1952 r., C 809/52, PiP 1953, z. 4, s. 610), przez co świadczenie następuje przy świadomości braku uzasadnienia nie tylko faktycznego, ale i prawnego dla takiego przysporzenia. S. nie może się jednak powoływać na błąd co do tego, iż świadczenie jest należne w tych przypadkach, kiedy powstanie tego błędu było przez niego zawinione, a zatem gdy przy dołożeniu należytej staranności powinien był wiedzieć o nieistnieniu zobowiązania. Przyjęcie odmiennego rozwiązania tej kwestii właściwie pozbawiłoby wzbogaconego możliwości wykazania wiedzy, czy samych tylko wątpliwości świadczącego co do nieistnienia zobowiązania, gdyż ten mógłby zawsze bronić się, podnosząc istnienie błędu, choćby nawet błąd taki był w okolicznościach konkretnego przypadku nie tylko wynikiem niedołożenia należytej staranności, ale nawet rażącego niedbalstwa. Ciężar dowodu co do wiedzy o braku zobowiązania spoczywa bowiem na *accipiencie*, a jemu zazwyczaj nie są znane okoliczności ze sfery motywacyjnej osoby spełniającej określone świadczenie i przyjęcie przy *condictio indebiti* domniemania błędu *solvensa*, zmusza do prowadzenia dowodu przeciwnego, który właściwie w większości przypadków da podstawy jedynie do konstruowania domniemania faktycznego. Wskazać przy tym należy, że norma art. 411 pkt 1 k.c. dopuszcza kondykcję mimo wiedzy *solvensa* o braku zobowiązania, m.in. kiedy świadczenie nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu. Uzasadnienie dla tego rodzaju rozwiązania zdaje się być oczywiste, gdyż intencją ustawodawcy nie jest bezwarunkowe wyłączenie kondykcji każdego świadczenia spełnionego przy wiedzy o nieistnieniu zobowiązania, ale tylko takiego, które następuje ze strony osoby, która świadczy, licząc się z tym, iż nie będzie mogła żądać zwrotu. Często jednak świadczenie pojawia się pomimo tego, iż *solvens* jest przekonany lub ma co najmniej wątpliwości co do swego zobowiązania wobec *accipiens*a, ale mimo to świadczy na jego rzecz w intencji realizacji swych interesów w określonej postaci, których chronić w tym momencie nie może, czy nie chce. Zastrzeżenie w tym przedmiocie ma charakter oświadczenia woli i dokonane być może w formie dowolnej (tak też SA w Poznaniu w wyr. z 21.5.2014 r., I ACA 246/14, L.). Takiego oświadczenia zubożonego nie należy traktować jak warunku, rozumianego jako element treści czynności prawnej i zastrzeżenie zwrotu nienależnego świadczenia na wypadek innych okoliczności aniżeli nieistnienie zobowiązania. Rzekomy dłużnik musi wyraźnie dać wyraz swym wątpliwościom lub przekonaniu o braku zobowiązania, a nie jedynie zastrzeżać zwrot spełnionego świadczenia w związku z innymi zdarzeniami. Ciężar dowodu, co do zgłoszenia wspomnianego zastrzeżenia spoczywa na zubożonym,

przy czym aktualizuje się on dopiero w sytuacji, kiedy wzbogaconemu uda się przeprowadzić dowód braku błędu, co do istnienia zobowiązania.

Transponując powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż strona powodowa zawarła z B. M. umowę pożyczki, w ramach której została mu przekazana kwota 27.000,00 zł z zastrzeżeniem obowiązku jej zwrotu do dnia 31 grudnia 2014 roku. Wobec zawarcia tejże umowy bez zgody organów, o których mowa w treści art. 15 ksh, umowa ta była nieważna, a tym samym zachodzi *condictio sine causa* (czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia). Tym samym spadkobiercy B. M. są zobowiązani do zwrotu, pobranej przez B. M. kwoty 27.000,00 zł. W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego wydanym w dniu 7 lutego 1974 roku, w sprawie o sygnaturze akt I CR 497/73, zawarcie nieważnej umowy wyłącza wygaśnięcie obowiązku zwrotu, mimo ewentualnego braku wzbogacenia się.

Pozwana M. M. (1) jest spadkobierczynią zmarłego B. M.. Zgodnie z treścią art. 922 § 1 kc prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi niniejszej. Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 25 września 2014 roku spadek po B. M. nabyli M. M. (1), M. M. (2) i pozwana A. N. każde po 1/3 części.

Z kolei w myśl art. 1034 kc do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów. Konsekwentnie więc od chwili działu spadku każdy spadkobierca ponosi odpowiedzialność indywidualnie do wysokości swojego udziału (*pro rata parte*) (zob. wyr. SN z 7.2.2013 r., II CSK 403/12, L.).

Z zebranego materiału dowodowego wynika także, że prawomocnym postanowieniem z dnia 9 lipca 2015 Sad Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w sprawie II Ns 984/15 dokonał działu spadku po zmarłym B. M.. Z powyższego wynika, że przypadająca na pozwaną M. M. (1) spłata stanowi kwotę 9.000,00 zł. Pozwana powyższej kwoty nie spłaciła pomimo wielokrotnych wezwań do zapłaty.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności Sąd uwzględnił powództwo w całości i zasądził od pozwanej M. M. (1) na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. kwotę 9.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2016 roku do dnia zapłaty

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c w związku z art. 481 § 1 k.c. i zasądził je zgodnie z żądaniem pozwu - od dnia wytoczenia powództwa to jest od dnia 18 lutego 2016 roku do dnia zapłaty, mając na uwadze fakt, że pozwana wielokrotnie była wzywana do zwrotu kwoty 9.000,00 zł.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.c. statuującego zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Strona pozwana przegrała sprawę w całości zatem jest zobowiązana do zwrotu na rzecz strony powodowej wszystkie poniesione przez nią koszty w wysokości 3.338,58 zł. Na powyższą kwotę składa się opłata sądowa od pozwu w wysokości 450 zł, koszt zastępstwa procesowego ustalony na podstawie § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) w wysokości 2.400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, oraz zaliczka na poczet biegłego wykorzystana w wysokości 471,58 zł.

Na podstawie art. 80 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz.U.2014 r., poz. 1025) Sąd zwrócił na rzecz strony powodowej kwotę 28,42 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego, zaś na rzecz pozwanej M. M. (1) kwotę 500,00 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.